

Føroyska merkið er enn ikki viðurkent av hinum Norðurlondunum

-Hetta hevur einki við "romantikk" at gera, at vit ynskja at flagg okkara skal verða viðurkent á javnfóti við hini norðurlendsku, men ein rættur, ikki minst í dag, har vit búskaparliga, fíggarliga og tøkniþróðisliga verða kroyst inn í ein um ikki altjóða so europeiskan felagsskap annaðhvørt vit vilja ella ikki, og sum kanska er altavgerandi fyri framtíðarlagnu okkara, at vit vilja gera vart við okkum, at vit júst eru føroyingar og ikki hvør sum helst segði Gerhard Hansen m.a. í flaggrøðu síni í Vestmanna.

Gott fundarfólk!

Tað gevast dagar í einum hvørjum fólk, sum líka sum skara fram úr tí vanliga gerandisdegnum: soleiðis tykir mær hin 25. apríl at vera, flaggdag okkara.

Fyri meira enn hundrað árum síðan stríddust eldhugaðir, frælslyntir og framskygdir menn fyri frælsum handli á klettum okkara. Hetta var mangan eitt vónleyst stríð fyri teir, sum stóðu í tí, men teir sigraðu at enda, tí teir attu tann stríðsanda og ta framskygni, sum eigur at eyðkenna eitt fólk, sum ynskir at ganga framfyrir og sum vil røkka tindarnar.

Aftur seinni føddist trongdin hjá monnum og kvinnum í fólk okkara eftir at móðurmál okkara skuldi verða viðurkent, so tað ikki bert var eitt tungumál, sum vit nýttu í gerandisdegi okkara, har stríðið fyri livsins upphaldi gjørdi seg galdandi, meðan danskt var høvuðsmál.

Hvørja ferð hin náttúrliga frælsis-trongdin vaknaði í landsmonnum og forfedrum okkara funnst afturhaldskreftir, sum málaðu illamann upp á vegg, hetta er eitt fyrbrigdi, sum spókir aftur og aftur og sum so mangan hevur verið við at køvt hvønn livs-neista í fólk okkara, men sum Erlendur Patursson sáli tók til í einum av bóklingum sínum, sum ber hetta sama heiti: »Aldrig kan et folk forgå — som ikke vil det selv«.

I dag er prógvað, at mál okkara dugir til annað enn túnaprát og kann nýtast eins væl og onnur tungumál at endurgeva hugsanir okkara og tað, sum annars krevst av einum máli í menning, hóast vit ikki rættuliga hava rökkið á mál hesum viðvíkjandi. Stríðið fyri frælsum handli og rætti móðurmálsins var mangan hart, men stríðið fyri merki ella flaggi okkara var ikki minni hart.

Eisini í hesum føri málaðu afturhaldskreftir illamann upp á vegg og mettu framskygna landsmenn okkara at vera hættsligar uppreistrarmenn, sum vildu máa stóðið undan fólk og mentan okkara.

Eisini í hesum føri mátti illimaður á veggnum taka til rýmingar og afturhaldsmenn honum á baki meðan hugsjónirnar í hjørtum teirra, sum brendu fyri frælsi, vunnu sigur.

Eg skal ikki endurgeva søguna hjá merki okkara út í æsir, men bert nema við, at hetta var ein ávøkstur av tjóð-

skaparrørsluni við tjaldursmerkinum, hvørs heiti var úr fuglakvæði Nólsoyar Páls og so veðramerkinum, ið var eftir tí gamla lögmannssiglinum, og merkið, sum vit kenna tað øll somul í dag, varð so gjørt av ungum føroyingum í Keypmannahavn.

Nógv nevni kundu verði nevnd, men Jens Oliver Lisberg og Louis Zachariassen kunnu ikki útihsast, tí just hesir báðir logdu lunnar undir royndirnar við at nýta núverandi flagg okkara.

Hvørja lagnu merkið fekk innan tinggætt og í føroyskum politikki sum heild, skal eg lata liggja á hesum sinni, men bert viðmerkja, at hóast allar drúgvur royndir frá afturhaldsfólki at mana merkið aftur í jørðina, so fór merkismálið sína sigursgongd bæði millum landsmenn her á klettum okkara og eisini uttanlands.

Allar tær gøtur, sum stungu seg upp, alt tað kjak og allar tær hendingar, sum hoyra flaggsøgu okkara til, er ein táttur fyri seg, men skal minna okkum á, at vit ikki hava fingið nakað fyri einki.

Triatiárini vóru striggin í søgu merkisins. Og so komu bardagaárin og nú fekk málið eina nýggja vend.

Við stórar virðing fyri teimum studentum, sum góvu okkum merkið, kunnu vit kortini ikki gloyma allar teir, sum gjørdi at merki okkara at enda varð viðurkent, so danskir embætismenn ikki longur kundu geva boð um at strúka flaggið, tá ið tað varð vundið á stong.

Eisini vit vestmenningar eiga eins líkan undangongumann, sum vit kunnu vera ernir av; her hugsi eg um Óla Jákup í Skálum. Vit kundu eisini nevnt aðrar, t.d. Niels Merki, Sandvík, Óla Hans Olsen, Gøtu, Óla Max Andreassen, Haldarsvík, Mortan á Argjum, Hans Mikkelsen, Mortan Fuglo og fleiri, sum tóru at ganga á odda og nýta merkið á skipum teirra.

Í 1948 varð so at enda kunngjørt við lóg, at Hans Majestæt Kongen under 25. juli 1948 allarhøst har godkendt et særligt færøsk flag.

Men hóast árin eru gingin, og vit í dag skriva 1990 er føroyska merkið ikki viðurkent alment í hinum Norðurlondum.

Hóast rættarstøða okkara í danska ríkinum er hin sama sum hjá grønlendingum, hava danir fyri okkum at

Gerhard Hansen: Latíð okkum á hesum flaggdegi leggja okkum í geyma, hvør uppruni okkar er og hvørji vit eru, ikki hvør sum helst, men føroyingar.

siggja meiri virðing fyri grønlendska merkinum enn okkara hóast teirra ikki enn kann skriva somu søgu sum okkara.

Eg havi mangan sjálvur verið við til stevnur í Danmørk, har Føroyar hava verið umboðaðar og øll hini merkini hjá Norðurlondum hava verið vundin á stong uttan hitt føroyska. Ella gevið gætur tá ið tit fara uttanlands um hvussu sjáldan okkara merki er at siggja á hotellum og øðrum stovnum, meðan øll hini veitra lið um lið, eisini hitt grønlendska.

Hetta hevur einki við »romantikk« ella kenslur at gera, at vit ynskja at flagg okkara skal verða viðurkent á javnfóti við hini norðurlendsku, men ein rættur, ikki minst í dag har vit búskaparliga, fíggarliga og tøkniþróðisliga verða kroyst inn í ein um ikki altjóða so europeiskan felagsskap annaðhvørt vit vilja ella ikki, og sum kanska er altavgerandi fyri framtíðarlagnu okkara, at vit vilja gera vart við okkum, at vit júst eru føroyingar og ikki hvør sum helst.

Ongantið hevur hetta verið meira neyðugt enn í dag tykir mær, at vit

vakna upp og viðurkenna okkum tað tilfeingi, sum eg trúgvi, vit eiga í fólk okkara og sum einaferð aftur skal reisa okkum upp á fótur og gera hetta land til eitt gott stað at búgva í, tí eiga vit ikki í líkasælu at lata okkum taka av fótum ella geva eftir og drukna í einum felagsskapi, sum vit annars bert skuldu verið ein partur av í einum náttúrligum samstarvi tjóðanna millum uttan at ov hugur prisur skal gjaldast.

Latíð okkum á hesum flaggdegi okkara 1990 við virðing fyri merki okkara og okkum sjálvum leggja okkum í geyma hvør uppruni okkara er og hvørji vit eru, ikki hvør sum helst, men føroyingar, sum vit í kapprenning frammyvir, eisini á altjóða stóði, tora at gera vart við seg sum ein mentað og mennað tjóð.

Guð signi Føroyar, føroyingar og merkið, sum skal siga frá hvørji vit eru. Takk fyri!

Gerhard Hansen